

Kære alle sammen

Jeg har set meget frem til at skulle holde velkomsttalen til dette første diakonitopmøde af sin slags.

Ideen til topmødet udsprang af ønsket om at skabe den nødvendige plads og rum til at tale om diakoni i dagens Danmark, dens vigtighed og eksistensberettigelse, dens vilkår og potentialer, men også dens dilemmaer og udfordringer.

Som både medlem af folkekirken og som kirkeminister er jeg meget bevidst om værdien af diakoniens rolle i Danmark.

Derfor er jeg naturligvis også meget interesseret i, at vi fortsat i fremtiden har en sund og stærk diakoni i Danmark.

Og derfor glæder det mig, at vi er samlet så mange mennesker i dag for at tale om diakoniens plads i velfærdssamfundet.

Men inden jeg for alvor får munden på gлед, vil jeg meget gerne indlede med at takke alle de mennesker, der har fået det her op at stå i dag.

Tak for at skabe nogle gode rammer og et spændende program for dette topmøde.

Og særligt tak til dig, Mette Møbjerg Madsen, formand for Dansk Diakoniråd, for dit store arbejde, dit engagement og vores gode samarbejde undervejs.

Det bliver også Mette, der kommer til at styre dagen her

Tak for det *usynlige* arbejde

Ud over en stor tak til alle jer, der har fået stablet det første diakonitopmøde på benene, så vil jeg også starte med at anerkende det kæmpestore diakonale arbejde, der bliver udført hver dag i hele Danmark.

Som kirkeminister er jeg stolt af de mange tusinde frivillige i folkekirken og i de kirkelige organisationer, der hver eneste dag gør en forskel som civilsamfundets helte i mødet med andre mennesker.

Kirken, dens frivillige og organisationerne er til stede over alt i landet. På den måde bliver det også den mest landsdækkende sociale aktør.

Det er den danske folkekirke og det danske civilsamfund, når det er bedst.

Et frivilligt, forpligtende fællesskab, vi alle kan være meget stolte af.

For hver eneste dag bliver der udført et værdifuldt – nogle steder helt uvurderligt - stykke socialt arbejde – et arbejde, kirken i nærmest alle dage har været garant for.

Men alt for ofte er det diakonale arbejde nærmest også usynligt arbejde.

Usynligt fordi det er alle vegne og indtager mange forskellige former.

Usynligt fordi danskernes kendskab til det er alt for begrænset.

Men også *usynligt* fordi de, der udfører arbejdet, ganske enkelt ikke

skilter med det.

Jeg har før sagt, at det er meget dansk og luthersk, at man ikke skilter med sine bedrifter og den forskel, man gør for andre mennesker.

Selvom det diakonale arbejde er en helt uundværlig del af det kirkelige liv i lokalsamfundet, hører vi sjældent om dem, der udfører disse kristne tjenester og yder omsorg for medmennesker.

Deres fokus ligger hos de medmennesker, de hjælper, og deres behov. Men netop fordi de måske ikke gør et stort nummer ud af det, ser jeg det som MIN opgave som kirkeminister at anerkende og synliggøre det store arbejde, der bliver gjort – og tale diakoni op.

Det helt centrale for diakonien og for dem, der dagligt har valgt det kirkelige sociale arbejde, er nemlig den kristne tjeneste og omsorg for medmennesker, og vigtigheden af dette arbejde kan ikke understreges nok.

Og selvom det ofte sker i stilhed, så er jeg overbevist om, at det enkelte lokalsamfund og det enkelte menneske rundt omkring i landet i allerhøjeste grad anerkender kirkens diakoni, når samfundet og vi som enkeltindivid møder den.

For diakonien evner at møde mennesket lige der, hvor det har behov.

Og det er gennem omsorgen og medmenneskeligheden, at det enkle menneske og det enkle lokalsamfund oplever, forstår og værdsætter værdien af den kirkelige diakoni.

Selvom jeg ikke tror, at mere synlighed egentlig er nødvendig for, at den

kirkelige diakoni forbliver en succes, så mener jeg, at det kun er sundt for det omgivende samfund – også dem der står uden for folkekirken – at lære mere om, hvilket værdifuldt stykke socialt arbejde, kirken har tradition for at udføre.

Jeg ønsker, at mange flere i befolkningen får et øget kendskab til kirkens diakoni. Jeg vil i hvert fald gøre mit for fortsat at sprede kendskabet ude i landet.

En af kirkens grundpiller

Som kirkeminister vil jeg være varsom med selv alene at forsøge at definere diakonien som begreb og dens specifikke indhold.

Det mener jeg er en opgave for det brede kirkelige landskab.

Men jeg ved, at begrebet er til debat.

For diakoni er mange ting og kan organiseres på mange forskellige måder, alt efter hvem man spørger

Der er også stor forskel på, om diakonalt arbejde foregår i sogn i byen, ude på landet, eller om det foregår i et organiseret samarbejde.

F.eks. mellem kirke og kommune eller forening.

Men det ændrer ikke på diakoniens grundpræmis: den findes kort sagt, fordi den er nødvendig.

Fordi der er brug for, at kirken og organisationerne træder til.

Fordi der er brug for sjælesorgssamtaler eller besøgstjenester.

Fordi der er brug for oplevelser til dem, der ikke har midlerne eller overskuddet til det selv f.eks. igennem julehjælp.

Fordi der ikke altid er et alternativ.

Men uanset forskelligheder, så foregår diakoni altid på modtagerens præmisser.

Det er møder med medmennesker i absolut øjenhøjde.

Uden fordømmelse. Uden betingelser.

Og i ubetinget respekt for alle menneskers værdighed.

Det er en af kirkens grundpiller, at diakoni ikke bare er velgørenhed, men en dybere forpligtelse til at engagere sig i vores næstes liv og velvære.

Det er på mange måder kirkens næstekærlighed i praksis

Historik for at kirken træder til

At det diakonale arbejde er et kirkeligt adelsmærke, er langt fra nyt.

Det har vi heldigvis en lang og bred historik for i Danmark.

For historisk set har kirken, dens præster og dens frivillige været dem, der strakte en hånd ud til dem, der havde brug for det.

Men det var langt fra kun i regi af kirken.

For eksempel har mange understøttelsesforeninger været ledet af præster.

I forbindelse med Den Store Fattigdomskommission, der blev nedsat i 1869, mente mange præster for eksempel også, at kirken som aktør havde en alt for lille rolle.

Præsterne ønskede ganske enkelt, at kirken skulle bidrage med en stærk, privat hjælp, som var baseret på barmhjertighed og næstekærlighed.

Pastor Holck på Christianshavn var en af stemmerne dengang. Han sagde: "Fællesskabet således som det her skildres os i den første kristne menighed var ikke påbudt i nogen lov, ikke fremkommet ved nogen tvang, men det var alene frugten af den kærligheds ånd, som levede i menigheden, ifølge hvilken enhver satte sin lyst og glæde i at gøre noget vel, give og meddele".

Sådan en udtalelse delte mange præster og teologer, der anså staten som et "voldsapparat" – at staten var tvang – og at de blødere områder, såsom omsorgsarbejdet ikke kunne varetages af staten.

Det måtte overlades til diakonatet, det religiøse samfund.

Et eksempel på diakoni kunne man finde hos Johanneskirken menighedspleje på Nørrebro i 1886. Der drev godsejer-datteren Isabella Løwenheim et arbejds- og fritidshjem for gadens fattige børn. Det udviklede sig mere og mere, og Løwenheim endte med at være

ophavskvinden til den første formaliserede uddannelse i sygepleje og sidenhen også Diakonissestiftelsen, som alle kender i dag.

Ifølge Grundtvig var det også en enhver kristen borgers pligt at udvise frivillig godgørenhed.

Derfor vil jeg også bringe en af mine forgængere på banen, I.C. Christensen, tidligere kirkeminister og Venstremand – som et sidste historisk nedslag.

For som ophavsmand til menighedsrådene havde han blik for det diakonale arbejde, kirken udførte, for allerede i begyndelsen af 1900-tallet anerkendte han vigtigheden af det store sociale arbejde, vi i dag er samlet for at tale om.

For at løse nogle af de mange sociale udfordringer, der var rundt omkring i landets kommuner, så han, at et samarbejde på tværs mellem kommunen og kirken kunne være vejen frem.

Han sagde: "Der er tilfælde, hvor menighedsrådet ligefrem vil kunne tilbyde kommunen sin tjeneste, og hvor en ønskelig samvirken mellem kommunen og kirken efter omstændighederne vil kunne tilvejebringes".

Og han fortsatte:

"Samvirke mellem menighedsråd og forskellige private foreninger, der har omsorg for plejebørn, forsømte eller vanartede, kan også med held etableres mange steder".

Han så ikke kirken for sig og staten for sig, når det kom til at hjælpe dem, der havde brug for hjælp.

Diakoniens potentialer

Lad os spole tiden frem til i dag igen og min pointe om, at det diakonale arbejde ofte er usynlig.

For selvom det ofte er det, er effekten langt fra usynlig.

Det er min helt klare opfattelse, at diakonien fungerer effektivt i de sogne og lokalsamfund, hvor den udfolder sig.

Men selvom effekten af det store arbejde er til at tage og føle på, er det dog ikke ensbetydende med, at folkekirken som helhed ikke kan have et endnu stærkere fokus på den kirkelige diakoni, end det er tilfældet i dag – og ikke mindst hvad det er for vilkår, diakonien skal fungere under.

Mit håb med dette første topmøde er blandt andet, at vi kan komme nærmere, hvordan vi får diakoniens potentialer frem i lyset.

Det fortjener området og alle de mange frivillige og dem, der arbejder med diakonien til dagligt, som gør en kæmpe indsats, og som selv bestemmer omfang og form af arbejdet i deres område.

For hvordan skaber vi en effektiv kirkelig diakoni, der også træder til de rette steder om 10, 20, 50 og 100 år?

Det skal fortsat være det enkelte sogn og menighedsråd, der har friheden til selv at bestemme, hvordan de ønsker at varetage deres diakonale arbejde.

Det skal der ikke røkes ved.

Men derudover bør staten, kommunen og folkekirken og de kirkelige organisationer måske sammen sætte nogle fælles ambitioner for den kirkelige diakoni og dens vilkår?

For hvordan sørger vi for, at diakonien og velfærdssamfundet samarbejder om at finde løsninger, der kommer landets borgere mest til gode?

Nu har vi lige haft menighedsrådsvalg – og de nye træder til i slutningen af året – diakonien er også deres mulighed for at sætte deres præg på deres sogn.

Vi har brug for aktive medlemmer, der forstår, at diakoni ikke kun er et ord, men en livsstil, der fortsat skal præge vores fællesskab.

Vi skal sørge for, at dem der gerne vil være en aktiv del af de fællesskaber, har de bedste forudsætninger for at udføre det vigtige arbejde.

Det diakonale arbejde holder sammen på samfundet – fordi de mange mennesker har fingeren på pulsen.

De kender sprækkerne i vores samfund, de kender styrkerne, og de ser udfordringerne tit i sin reneste form.

De ser behovene og de meningsfyldte opgaver i samfundet.

Derfor er der også opgaver i samfundet, som den kirkelig diakoni kan løse, som staten og myndighederne aldrig vil kunne. Omvendt er der også opgaver, som aldrig må blive pålagt diakonien.

I et velfærdsland skal ens adgang til hjælp ikke komme an på, hvor i landet, ej heller hvilket sogn, man hører til.

Selvom det er det enkelte sogn, der skal bestemme, hvad de kan tilbyde, er det klart, at jeg håber, at man som udsat i det danske samfund kan rette blikket mod sin lokale kirke og få hjælp uanset hvilket sogn, man hører til.

Der vil naturligvis være forskelle, men forskellene må naturligvis ikke blive for store.

Afslutning

På mange måder tror jeg, at diakonien altid vil være aktuel.

Lige nu taler den i hvert fald ind i vores tid.

En tid hvor vi skal være fælles om løsninger.

Vi har blandt andet ensomhed blandt ældre og trivselskrise blandt de unge.

Det er ikke en opgave, staten – eller vi politikere – kan løse selv.

Kan vi gøre noget politisk for at hjælpe og understøtte indsatsen, så skal vi gøre det.

Men helt grundlæggende så understreger de udfordringer, vi som samfund står over for i fremtiden, behovet for det diakonale arbejde og det gode samarbejde på tværs – mellem frivillige, organisationer, sogne,

kommuner og staten – og ja også [By-, Land- og] Kirkeministeriet naturligvis også

Jeg er glad for at vide, at der allerede nu er stærke samarbejder lokalt, regionalt og nationalt, og at diakonien udvikler sig igennem netværksarrangementer og konferencer.

Og forhåbentligt også sådan et topmøde som i dag.

Det er vigtigt at vidensdele, inspirere og sparre sogne og stifter i mellem.

Og netop fordi det diakonale arbejde ikke kun har et direkte ophæng ude i menighederne, men også er del af organisationer, der udfører socialt arbejde baseret på folkekirkeligt værdigrundlag, skal det brede samarbejde op.

Der er altid mulighed for at skabe nye relationer og samarbejder og lære af hinanden.

Diakonien er afhængig af engagerede mennesker med ægte nærvær.

Mennesker, hvis ærlige ønske er at hjælpe medmennesket uden at slå på tromme for sig selv.

Diakoni er en meningsfuld tradition.

Og det skal være en tradition, vi også finder i sin stærke form i fremtiden.

Tak for ordet.